

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/2985
Toplantı Tarihi/Sayısı : 25.12.2025/69
Karar Numarası : 2025/858
Başvuran : ...
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Milli Eğitim Bakanlığı
Muhatap Vekili/ Vasisi :
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru, başvuranın sağlık sorunları nedeniyle iyi bir eğitim süreci geçirmeyen oğlunun diğer öğrencilerle eşit tutularak Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınava tabi tutulduğuna ve bunun neticesinde düşük puan alması nedeniyle ... Lisesine yerleştirilmediğine yönelik olarak engellilik ve sağlık durumu temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Oğlunun beyin tümörü ve buna bağlı gelişen sağlık sorunları nedeniyle beş kez açık ameliyat geçirdiğini ve iki kez ışın tedavisi olduğunu, Haziran 2024'te geçirdiği açık ameliyatın zorlu geçtiğini, oğlunun ameliyat sonrası hayati tehlikesinin bir süre devam ettiğini ve yoğun bakımda kaldığını, oğlunun ameliyata bağlı olarak sol tarafından felç geçirdiğini ve sol kol ile sol ayağını kullanamadığını, göz sinirlerinde meydana gelen hasar nedeniyle sağ gözünü tamamen kaybettiğini,

b. 2023-2024 eğitim ve öğretim yılının sonrasında farklı tarihler arasında oğlunun ... Hastanesinde ve ... Hastanesinde yatış ve çıkış işlemlerinin yapıldığını ve bu süreçteki son çıkış işleminin 2024-2025 eğitim ve öğretim yılı başladıktan sonra gerçekleştirildiğini, 2024 yılının yaz aylarında oğlunun hastanede yatarak tedavi gördüğünü,

c. Sağlık sorunları nedeniyle oğlunun ... Lisesi bünyesindeki ... Ortaokulunda iyi bir eğitim süreci geçirmediğini, 2025 yılı yarıyıl tatilinde ise oğlunun tekrar ameliyat olduğunu ve eğitiminin ciddi biçimde aksadığını,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

ç. Tüm bu süreçte diğer öğrencilerin yaz dönemi ile eğitim ve öğretim yılı boyunca devam eden destekleme ve yetiştirme kurslarında ve okullarında düzenli olarak eğitim aldıklarını ve 2025 yılında LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınava yeterli biçimde hazırlandıklarını,

d. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından oğlunun diğer öğrencilerle eşit tutularak söz konusu merkezi sınava tabi tutulduğunu ve bunun sonucunda oğlunun düşük puan aldığını,

e. Söz konusu sınavın potansiyelini ölçebilecek durumda olmaması, sağlık durumunun ... Lisesindeki öğretmenler ile öğrenciler tarafından bilinmesi ve yardımcı olunması, diğer okulların fiziksel ortamına alışkın olmaması, akran zorbalığı gibi çeşitli sebeplerden dolayı fiziksel ve psikolojik sağlık sorunlarıyla karşı karşıya kalmasının ihtimal dâhilinde olması nedeniyle oğlunun fiziksel ortamına, öğretmenlerine ve öğrencilerine alışkın olduğu ... Lisesine kaydının gerçekleştirilmesini talep ettiğini ancak söz konusu talebinin reddedilerek oğlunun ... Lisesine kaydının gerçekleştirildiğini,

f. 11/9/2025 tarihinde e-okul sisteminden alınan verilere göre ... Lisesinin 9'uncu sınıfında iki adet boş kontenjanın bulunduğunu,

ileri sürmekte olup oğlunun ... Lisesine kaydının gerçekleştirilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap MEB'den alınan yazılı görüşte özetle;

a. Ortaöğretime geçiş için tercihlerin ve yerleştirme işlemlerinin nasıl yapılacağına, yerel yerleştirme için hangi kriterlerin uygulanacağına ve uygulama esaslarına ilişkin hususların 2025 yılı Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu'nda detaylı olarak açıklandığı,

b. Başvuranın oğlu olan adlı öğrencinin sınav başvurusunun "Az Gören Öğrenci" olarak yapıldığı ve sınav tedbir hizmetinin de "tek kişilik salon, 18 punto büyüklüğünde soru kitapçığı, cevap kâğıdı, kodlayıcı, 20 dakika ek süre" şeklinde sisteme işlendiği,

c. Adı geçen öğrencinin merkezi sınav puanının ... olduğu ve anılan öğrenci için sınavlı merkezî yerleştirme (asıl) ile öğrenci alan okullar için 2 okul tercihinin, sınavsız yerel yerleştirme (asıl) ile öğrenci alan okullar için 3 okul tercihinin yapıldığı,

ç. Anılan öğrencinin merkezi sınav puanının yeterli gelmemesi sebebiyle merkezî sınavla öğrenci ... Lisesine yerleştirilmediği ve ortaöğretim başarı puanının yeterli gelmesi nedeniyle sınavsız yerel yerleştirme (asıl) ile öğrenci alan okullar için yapılan tercihler arasında öncelikli olan ... Lisesine yerleştirme işlemlerinin yapıldığı,

d. Yerleştirmeye esas birinci nakil işlemlerinde anılan öğrenci için merkezi sınavla öğrenci alan 3 okul için tercihte bulunulduğu ancak öğrencinin merkezi sınav puanının yeterli gelmemesi nedeniyle yerleştirilmediği, yerel yerleştirme ile öğrenci alan okullar için ise tercih yapılmadığı,

e. Yerleştirmeye esas ikinci nakil işlemlerinde ise anılan öğrenci için merkezi sınavla öğrenci alan okullar için tercih yapılmadığı, yerel yerleştirme ile sınavsız öğrenci alan 2 okul için tercih yapıldığı, öğrencinin ortaöğretim başarı puanının yeterli gelmesi nedeniyle bu tercihler arasında öncelikli olan ... Lisesine yerleştirme işlemlerinin yapıldığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

f. ... Lisesinin 2025 yılı taban puanının ..., tavan puanının ise ... olduğu, bu nedenle anılan öğrencinin söz konusu Liseye yerleştirilmediği,

ifade edilmiştir.

4. ... Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden (Müdürlük) alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın oğlu olan ... adlı öğrencinin sağlık sorunları nedeniyle merkezi yerleştirme ile öğrenci alan ... Lisesine kaydının gerçekleştirilmesi için başvurana ait Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) aracılığıyla yapılan başvurunun, e-postanın ve dilekçenin bulunduğu,

b. ... Lisesinin 2025-2026 eğitim ve öğretim yılı için belirlenen öğrenci kontenjanının 60 olduğu,

c. Merkezi sınavla öğrenci alan okullara yerleştirme işlemlerinin 2025 yılı Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu'nun 1.5.1 no'lu "*Merkezi Yerleştirme*" başlığı altındaki (a), (b), (c) ve (ç) maddeleri gereğince yapıldığı, yerel yerleştirme ile öğrenci alan okullara yerleştirme işlemlerinin ise mezkûr Kılavuz'un 1.5.2 no'lu "*Yerel Yerleştirme*" başlığı altındaki (a), (b) ve (c) maddeleri gereğince gerçekleştirildiği,

ç. Adı geçen öğrencinin 2025 yılında gerçekleştirilen ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınavda Türkiye geneli yüzdelik diliminin % ... ve ... ili geneli yüzdelik diliminin % ... olduğu, merkezi sınav puanının ise ... olduğu,

d. 2025-2026 eğitim ve öğretim yılında ... Lisesine merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin yüzdelik dilim aralıklarının % ... -% ... şeklinde gerçekleştiği, söz konusu yüzdelik dilimleri arasında öğrenci tercihine dayalı yerleştirmelerin MEB tarafından yapıldığı, anılan öğrencinin MEB tarafından söz konusu Liseye yerleştirilmediği,

e. Başvuranın oğlunun yerel yerleştirme ile ... Lisesine yerleştirildiği,

ifade edilmiştir.

5. 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21'inci maddesi uyarınca Milli Eğitim Bakanlığının ve ... Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün yazılı görüşleri muhtara teslim edilmiş, ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihin 6/11/2025 olduğu tebliğ mazbatasından görülmüş, ancak yasal süre içerisinde başvuran tarafından herhangi bir yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci ve sonuncu fıkralarında "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*" ve "*Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*" hükümleri yer almaktadır.

7. Anayasa'nın "*Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi*" başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında "*Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.*" hükmü yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

8. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinin ilgili bölümünde "(1) Bu Kanunun uygulanmasında; (...) (...) e) *Dolaylı ayrımcılık*: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını, f) *Engelli*: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi, (...) i) *Makul düzenleme*: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri, (...) ifade eder." hükmü yer almaktadır.

9. 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesinde "(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür." hükmü yer almaktadır.

10. 6701 sayılı Kanun'un "*Ayrımcılık türleri*" başlıklı 4'üncü maddesinde "(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) *Ayrı tutma*. b) *Ayrımcılık talimatı verme* ve bu talimatları uygulama. c) *Çoklu ayrımcılık*. ç) *Doğrudan ayrımcılık*. d) *Dolaylı ayrımcılık*. e) *İşyerinde yıldırma*. f) *Makul düzenleme yapmama*. g) *Taciz*. ğ) *Varsayılan temele dayalı ayrımcılık*. (2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder." hükmü yer almaktadır.

11. 6701 sayılı Kanun'un "*Ayrımcılık yasağının kapsamı*" başlıklı 5'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında "(1) *Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.*" hükmü yer

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

almaktadır.

12. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" hükmü yer almaktadır.

13. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde "(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. ... (2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir. (...)" hükmü yer almaktadır.

14. 6701 sayılı Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesinde "(1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir." hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası, "Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." hükmünün haizdir. Mezkûr Kanun'un aynı maddesinin ikinci fıkrasında; "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir." hükmü yer almaktadır. Başvuranın oğlunun diğer öğrencilerle eşit tutularak LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınava tabi tutulmasına ilişkin iddia bakımından ilgili idareye başvuru şartının yerine getirildiğini gösterir herhangi bir bilgi ve belgenin dosya kapsamında yer almadığı görülmektedir. Bununla birlikte başvuran tarafından oğlunun ... Lisesine kaydının gerçekleştirilmesine yönelik olarak CİMER aracılığıyla başvuruda bulunulduğu ve söz konusu talebin reddedildiği, sonraki tarihlerde ise adı geçen Lise için yapılan tercihlere başvuranın oğlunun yerleştirilmediği görülmektedir. Bu kapsamda bahsi geçen merkezi sınavın 2025 yılında gerçekleştirildiği ve yerleştirme işlemlerinin tamamlandığı dikkate alındığında, başvuru dilekçesine konu iddia bakımından ilgili tarafa başvuru şartının gerçekleştirilmesinin aranmasının Kurumumuz nezdinde başvuranın başvuru hakkını kullanabilmesinde telafisi imkânsız bir zarar getirebileceği değerlendirildiğinden başvurunun bu haliyle kabul edilebilir olduğu kanaatine varılmıştır.

16. Başvuru, başvuranın sağlık sorunları nedeniyle iyi bir eğitim süreci geçirmeyen oğlunun diğer öğrencilerle eşit tutularak LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınava tabi tutulduğuna ve bunun neticesinde düşük puan alması nedeniyle Lisesine yerleştirilmediğine yönelik olarak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

engellilik ve sağlık durumu temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Dosyaya sunulan ve 2023-2024 eğitim ve öğretim yılının sonrasında düzenlenen epikriz raporları incelendiğinde, başvuranın oğlunun 16/6/2024-25/6/2024 tarihleri arasında ... Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniğinde yatış işlemlerinin yapıldığı, 8/7/2024-23/7/2024 ve 24/7/2024-13/9/2024 tarihleri arasında ise ... Hastanesinde diğer tanımlarla birlikte "... " tanısı ile yatarak tedavi gördüğü anlaşılmaktadır. Diğer taraftan 2025 yılı yarıyıl tatilinde ameliyat olduğu ...Hastanesinde 24/1/2025-3/2/2025 tarihleri arasında yatış işlemleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca başvuru dilekçesinin ekinde sunulan ve başvuranın oğlu hakkında düzenlenen 31/7/2025 tarihli Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu (ÇÖZGER) çerçevesinde başvuranın oğlunun endokrin sistem alanında belirgin özel gereksiniminin varlığının, hareket gelişim alanında özel gereksiniminin varlığının ve görme işlevi alanında ise özel gereksiniminin bulunmadığının tespit edildiği; endokrin sistem alanında "...", hareket gelişim alanında "... " ve görme işlevi alanında "... " tanımlarının konulduğu, özel gereksinim olarak "fizyoterapi, ergoterapi, rehabilitasyon gereksinimi"nin önerildiği anlaşılmaktadır. Başvuru dosyasına sunulan epikriz raporları ve ÇÖZGER kapsamında yapılan incelemeler neticesinde, başvuranın oğlunun ameliyatlara bağlı olarak ortaya çıktığı ileri sürülen sağlık sorunları ile engellilik durumu arasında bir ilişki kurulabileceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda başvurunun 6701 sayılı Kanun uyarınca makul düzenleme yapmama suretiyle engellilik temelinde dolaylı ayrımcılık yasağı yönünden esastan incelenebileceği kanaatine varılmış olup sağlık durumu temelinde ayrıca bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

17. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Ayrımcılık Yasağı" başlıklı 14'üncü maddesinde göre "Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır." Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde engelliliğe dayalı ayrımcılığın "siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama" ile "makul düzenlemelerin gerçekleştirilmemesi dahil her türlü ayrımcılığı" kapsayacağı hükme bağlanmışır.

18. EHİS'nin "Ayrımcılık Yapılmaması ve Eşitlik" başlıklı 5'inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında; Taraf Devletler tarafından engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığın yasaklanacağı, herhangi bir nedene dayalı ayrımcılığa karşı engellilerin eşit ve etkin bir şekilde korunmasının güvence altına alınacağı ve eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tüm adımların atılacağı belirtilmiştir. EHİS'nin "Eğitim" başlıklı 24'üncü maddesinin ilgili bölümlerinde Taraf Devletler tarafından engellilerin eğitim hakkının tanınacağı, engellilerin genel yüksek okul eğitimine, mesleki eğitime, erişkin eğitimine ve ömür boyu süren eğitime ayrımcılığa uğramaksızın diğer bireylerle eşit koşullar altında erişiminin sağlanacağı, bu amaçla engellilerin ihtiyaçlarına uygun makul düzenlemelerin yapılmasının temin edileceği hükme bağlanmışır. 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun kapsamında da engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaklanmış, eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

yapılması için gerekli tedbirlerin alınacağı hükme bağlanmış, engellilerin eğitim ve öğretim hakkı güvence altına alınmış, engellilerin özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak yaşadıkları çevrede bütünleştirilmiş ortamlarda, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkânından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılacakları kabul edilmiştir.

19. Uluslararası insan hakları hukuku bağlamında engellilere yönelik dolaylı ayrımcılık yapılması yasaklanmıştır. 6701 sayılı Kanun'da dolaylı ayrımcılık: *“Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulması”* olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda dolaylı ayrımcılık farklı durumda bulunan kişilere eşit muamele yapılması ile gerçekleşen bir ayrımcılık türü olup herhangi bir sınıflandırma yapılmaksızın eşit durumda olmayan bireylerin aynı kurala tabi tutulmasıyla ortaya çıkmaktadır. Dolaylı ayrımcılık ile çeşitli farklılıkları dikkate alınmayan kişiler ve/veya kişi grupları aynı muameleye tabi tutulmakta ve bu durum eşit olmayan sonuçlara sebebiyet verebilmektedir. Dolaylı ayrımcılıkla ilgili olarak verilen Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının bir kısmında etkilenenler arasında korunan grubun orantısız bir şekilde olumsuz etkilendiğine ilişkin somut olgular aranmaktadır (Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı ve Avrupa Konseyi, Avrupa Ayrımcılık Yasağı Hukuku El Kitabı, 2010, s. 30). Dolaylı ayrımcılıkla ilgili kararlarında Diğer taraftan AİHM, objektif ve makul bir gerekçe yoksa, diğer bir deyişle meşru bir amaç güdülmüyorsa ya da kullanılan araçlar ile amaçlanan hususlar arasında makul bir orantılılık bulunmuyorsa ayrımcı muamelenin varlığını kabul etmektedir (AİHM, D.H. ve Diğerleri/Çek Cumhuriyeti, B. No: 57325/00, 13/11/2007, para. 196).

20. Öte yandan EHİS'nin 2'nci maddesinde, 5378 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde ve 6701 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde tanımına yer verilen ve ayrımcılık türlerinden biri olarak kabul edilen makul düzenleme kavramı *“engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri”* ifade etmektedir. Makul düzenleme yapma yükümlülüğü kapsamında ilgili kişilerin bireysel özellikleri ve mevcut durumun koşulları göz önünde tutularak en uygun çözümün hayata geçirilmesi gerekmektedir (TİHEK, B. No: 2021/377, K. No: 2021/253, para. 22).

21. Ayrımcılık yapmama yükümlülüğünün derhal uygulanmasını sağlamaya yönelik temel bir unsur olan makul düzenleme ile engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasının veya bunlardan yararlanmasının sağlanması hedeflenmektedir. Bazı durumlarda makul düzenlemeler kolektif bir nitelik taşımakta veya kamu yararına fayda sağlamakta iken, bazı durumlarda ise sadece başvuru sahibine yarar sağlamaktadır. İleriye dönük bir yükümlülük olarak makul düzenleme, engelli bir kimsenin erişilebilir olmayan durumlara veya ortamlara erişim istediği veya kendi haklarından istifade etmeyi talep ettiği andan itibaren gerçekleştirilmeli, başvuru sahibi veya sahipleri ile müzakere edilmelidir. Bu kapsamda makul düzenleme, yükümlülük sahibinin engellilerle diyaloga girmesini gerektirmektedir. Bununla birlikte makul düzenleme yapma yükümlülüğünün, bir engelli tarafından makul düzenleme talebinde bulunulduğu ya da ilgili yükümlülük sahibinin söz konusu kişinin bir engeli olduğunun gerçekten farkında olduğunun kanıtlandığı durumlarla sınırlı olmadığına da

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

altını çizmek gerekir. Bu kapsamda makul düzenleme yükümlülüğü aynı zamanda, hakların kullanımında söz konusu kişinin düzenlemeye ihtiyaç duyabilecek bir engeli olduğunun potansiyel bir yükümlülük sahibi tarafından fark edilmesi gerektiği durumlarda da uygulanmalıdır. Diğer taraftan makul düzenleme yapma yükümlülüğü, talep edilen uygulamanın aşırı yük oluşturmaması halinde söz konusu olmaktadır (Engelli Hakları Komitesi (CRPD), Ayrımcılık Yapmama ve Eşitlik Hakkında 6 No'lu (2018) Genel Yorum, CRPD/C/GC/6, 26/4/2018, para. 23-26).

22. 6701 sayılı Kanun'da sayılan ve engellilik temelinde ayrımcılık türlerinden olan "dolaylı ayrımcılık" ve "makul düzenleme yapmama" arasında yakın bir ilişkinin bulunduğu ifade edilebilir. Nitekim ABAD bir kararında; işten çıkarma konusunda işveren tarafından belirlenen verimlilik, devamsızlık gibi görünüşte tarafsız olan kriterlerin engelli işçilere de uygulandığını ve engelli işçilerin engelli olmayan işçilere kıyasla verimlilik, devamsızlık gibi kriterleri sağlamada dezavantajlı durumda bulunduklarını kabul etmiştir. Söz konusu kararda ABAD; görünüşte tarafsız olan kriterlere göre işten çıkarılmadan önceki dönemde engelli işçiye yönelik olarak işveren tarafından gerekli makul düzenlemelerin sağlanmaması halinde görünüşte tarafsız olan kriterlere göre işten çıkarılma eyleminin engellilik temelinde dolaylı ayrımcılık teşkil edeceğine karar vermiştir (ABAD, *DW/Nobel Plastiques Ibérica*, C-397/18, 11/7/2019, para. 71). Bu kapsamda görünüşte ayrımcı olmayan eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda engellilere yönelik dolaylı ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespit edilebilmesi için belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun makul düzenlemelerin yapılıp yapılmadığının da incelenmesi gerekmektedir.

23. Başvuru kapsamında başvuran tarafından özetle; oğlunun 2024 yılının yaz dönemi boyunca hastanede yatarak tedavi gördüğü ve 2025 yılı yarıyıl tatilinde tekrar ameliyat olduğu, dolayısıyla sağlık sorunları nedeniyle oğlunun iyi bir eğitim süreci geçirmediği, bu süreçte diğer öğrencilerin yaz dönemi ile eğitim ve öğretim yılı boyunca devam eden destekleme ve yetiştirme kurslarında ve okullarında düzenli olarak eğitim aldıkları ve 2025 yılında LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınava yeterli biçimde hazırlandıkları, diğer öğrencilerle eşit tutularak söz konusu merkezi sınava tabi tutulması neticesinde oğlunun düşük puan aldığı ve ... Lisesine yerleşemediği ileri sürülmüştür. Söz konusu iddialarla ilgili olarak başvuran tarafından; oğlunun 10/5/2023-15/5/2023 ve 16/6/2024-25/6/2024 tarihleri arasında ... Hastanesinde, 8/7/2024-23/7/2024 ve 24/7/2024-13/9/2024 tarihleri arasında ... Hastanesinde, 24/1/2025-3/2/2025 tarihleri arasında ise ... Hastanesinde yatış işlemlerinin gerçekleştirildiğini gösterir epikriz raporlarının, oğlu hakkında düzenlenen 31/7/2025 tarihli ÇÖZGER'in ve CİMER aracılığıyla yapılan 18/6/2025 tarihli başvurunun Kurumumuza sunulduğu anlaşılmaktadır. Dosyada yer alan diğer bilgi ve belgeler incelendiğinde ise başvuranın oğlunun 8'inci sınıf yıl sonu başarı puanının ... olduğu, merkezi sınav puanının ise ... olduğu ve yerel yerleştirme ile öğrenci alan ... Lisesine yerleştirildiği, merkezi sınavla öğrenci alan ... Lisesinin 2025 yılı taban puanının ... olduğu görülmektedir. Ayrıca söz konusu merkezi sınavın 15/6/2025 tarihinde gerçekleştirildiği, başvuranın 18/6/2025 tarihinde CİMER aracılığıyla başvuruda bulunduğu, Müdürlük tarafından ise 2025 yılı Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu'nun 1.5.1. nolu "*Merkezi Yerleştirme*" başlıklı bölümü gerekçe gösterilerek talebin karşılanmasının mümkün olmadığı yönünde cevap

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

verildiği anlaşılmaktadır.

24. 26/7/2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Ölçme ve değerlendirmenin genel esasları" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili bölümlerinde "(1) İlköğretim kurumlarında öğrenci başarısının ölçme ve değerlendirilmesinde aşağıdaki esaslar gözetilir; a) Ders yılı, ölçme ve değerlendirme bakımından birbirini tamamlayan iki dönemden oluşur. b) Başarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğretim programlarında belirtilen amaçlar ile kazanımlar esas alınır. (...)" hükmü yer almaktadır. 2025 yılı MEB Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu'nda "2024-2025 eğitim ve öğretim yılında ortaokul veya imam hatip ortaokulu 8'inci sınıfını başarıyla tamamlamış ya da açık öğretim ortaokulundan mezun durumda olmak" ortaöğretim okullarına genel başvuru şartları arasında sayılmıştır. 7/9/2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin Ortaöğretime geçiş esasları" başlıklı 20'nci maddesinin birinci fıkrasında ise ortaokulu ve imam hatip ortaokulunu bitiren öğrencilerin bilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda; merkezi sınav puanıyla veya ortaöğretim kayıt alanı içindeki okullara tercihe bağlı olarak ya da ortaöğretim kayıt alanı dışındaki pansiyonlu okullara tercihe bağlı olarak ortaöğretim kurumlarına geçiş yapacakları hükmüne bağlanmıştır. Mezû düzenlemede bunlar dışında ayrıca merkezi sınav ile birlikte yetenek sınavı puanıyla veya yetenek sınav puanıyla da ortaöğretime geçiş yapılacağı belirlenmiştir. Diğer taraftan 2025 yılı MEB Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav Başvuru ve Uygulama Kılavuzu kapsamında her alan için 8'inci sınıf öğretim programlarında belirlenen kazanımların esas alınarak öğrencinin okuduğunu anlama, yorumlama, sonuç çıkarma, problem çözme, analiz yapma, eleştirel düşünme, bilimsel süreç ve benzeri becerilerini ölçecek nitelikte soruların söz konusu merkezi sınavda yer alacağı belirlenmiştir.

25. Diğer taraftan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Ortaöğretime geçiş esasları" başlıklı 20'nci maddesinin ikinci fıkrasında ortaöğretime geçiş sistemine bağlı olarak yapılan yerleştirme ve kayıt işlemlerinin merkezi sınav puanı ile öğrenci alan okulların açık kontenjanlarına puan üstünlüğüne göre, ortaöğretim kayıt alanı içindeki okulların açık kontenjanlarına ise tercihe bağlı olarak gerçekleştirileceği hükmüne bağlanmıştır. 2025 yılı MEB Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu'nun 1.5.1. nolu "Merkezi Yerleştirme" başlıklı bölümünde merkezî sınavla öğrenci alan okulların belirlenen kontenjanlarına puan üstünlüğüne göre tercihleri doğrultusunda merkezi yerleştirmenin yapılacağı, merkezi sınav puanlarında eşitlik olması halinde ise sırasıyla; okul başarı puanı üstünlüğüne, sırasıyla 8'inci, 7'nci ve 6'ncı sınıflardaki yıl sonu başarı puanı üstünlüğüne, 8'inci sınıfta özürsüz devamsızlık yapılan gün sayısının azlığına, tercih önceliğine ve öğrencinin doğum tarihine göre yaşı küçük olana bakılarak yerleştirmenin yapılacağı ifade edilmiştir. Söz konusu Kılavuz'un 1.5.2. nolu "Yerel Yerleştirme" başlıklı bölümünde ise yerel yerleştirme işlemlerinin ortaöğretim kayıt alanlarındaki okullara sırasıyla öğrencilerin ikamet adresleri, okul başarı puanı üstünlüğü ve okula özürsüz devamsızlık yapılan gün sayısının azlığı kriterlerine göre yapılacağı, değerlendirmede eşitlik olması durumunda sırasıyla; 8'inci, 7'nci ve 6'nci sınıflardaki yıl sonu başarı puanı üstünlüğüne bakılarak yerleştirmenin gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

26. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde merkezi sınav puanı ile ortaöğretime geçişlerde sayısı belirli

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

olan kontenjanlara öğrencilerin puan üstünlüğüne göre yerleştirmelerin yapılacağı, bu kapsamda 8'inci sınıf başarıyla tamamlayan ve bu kapsamda 8'inci sınıf öğretim programlarında belirlenen kazanımlara sahip olması beklenen başvuranın oğlunun diğer öğrencilerle birlikte 8'inci sınıf öğretim programlarında belirlenen kazanımların esas alınarak gerçekleştirilen merkezi sınava tabi tutulmasında muhatapın haklı ve nesnel gerekçelerinin bulunduğu değerlendirilmektedir.

27. Diğer taraftan muhatap MEB tarafından ortaöğretim kurumlarına tercih ve yerleştirmede adaylara merkezi yerleştirmenin yanı sıra yerel yerleştirme imkânının da tanındığı, ayrıca MEB Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu kapsamında merkezi sınavla ve/veya yerel yerleştirme ile öğrenci alan okullardan hiçbirine yerleşemeyen öğrencilerin il/ilçe öğrenci yerleştirme ve nakil komisyonlarına başvurmaları hâlinde yerel yerleştirme ile öğrenci alan okullardan yerleştirmeye esas 2. nakil sonucunda boş kontenjanı kalan okullara yerleştirme işlemlerinin tamamlanacağına belirlendiği anlaşılmaktadır. Başvuranın oğlunun ise sınavsız yerel yerleştirme 2025 (asıl) ile ilk olarak Lisesine yerleştirildiği, daha sonrasında ise yerleştirmeye esas 1. nakil işlemleri yerel yerleştirme kapsamında ... Lisesine yerleştirildiği, dolayısıyla ortaöğretimden yararlanmada başvuranın oğlunun eğitim hakkının kısıtlanmadığı görülmektedir. Öte yandan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "*Öğrenci yerleştirme ve nakil komisyonu*" başlıklı 23'üncü maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen şartlara uymak kaydıyla uzun süreli tedavi gerektiren hastalığı bulunan öğrencilerin kontenjan şartı aranmaksızın nakil ve geçiş işlemlerinin yapılacağına da özel olarak hükme bağlandığı görülmektedir. Bu kapsamda ortaöğretimden faydalanılabilmesi konusunda muhatap tarafından adil bir dengenin gözetildiği ve makul bir orantılılığın sağlandığı değerlendirilmektedir.

28. Bununla birlikte söz konusu merkezi sınav kapsamında dolaylı ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespitinde ayrıca başvuranın oğlu tarafından ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun olarak makul düzenleme yükümlülüğüne muhatap tarafından uyulup uyulmadığının da tespit edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda 2025 yılı MEB Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav Başvuru ve Uygulama Kılavuzu'nda görme yetersizliği olan öğrenciler, işitme yetersizliği olan öğrenciler, bedensel yetersizliği olan öğrenciler, zihinsel yetersizliği olan öğrenciler, ruhsal ve duygusal bozukluğu olan öğrenciler, otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler, süregen hastalığı olan öğrenciler ve evde veya hastanede eğitim hizmeti alan öğrenciler için ek süre, tek kişilik salon, büyük puntolu soru kitapçığı, okuyucu, kodlayıcı, evde ve sağlık merkezinde sınav hizmeti gibi çeşitli sınav tedbir hizmetlerinin öngörüldüğü görülmektedir. Söz konusu sınav tedbir hizmetleri kapsamında muhatap MEB tarafından; başvuranın oğlu için yapılan sınav başvurusunun "Az Gören Öğrenci" olarak yapıldığı ve sınav tedbir hizmetinin de "tek kişilik salon, 18 punto büyüklüğünde soru kitapçığı, cevap kâğıdı, kodlayıcı, 20 dakika ek süre" şeklinde sisteme işlendiği ifade edilmiştir. Başvuran tarafından ise sınav tedbir hizmetleriyle ilgili herhangi bir açıklamanın yapılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla dosya kapsamında sınav tedbir hizmetleriyle ilgili olarak muhatap MEB ve Kurumumuz nezdinde herhangi bir iddianın da ileri sürülmediği göz önünde bulundurulduğunda, başvuranın oğlunun diğer kişilerle fırsat eşitliği temelinde ortaöğretimden faydalanmasına yönelik gerekli sınav tedbir hizmetlerinin muhatap MEB tarafından öngörüldüğü değerlendirilmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

29. Dolayısıyla yukarıda detaylı olarak açıklanan hususlar birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın oğlunun diğer öğrencilerle birlikte LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınava tabi tutulmasında haklı ve nesnel gerekçelerin bulunduğu, başvuranın oğlunun ortaöğretimden faydalanmasında adil bir dengenin gözetildiği, makul düzenleme yükümlülüğü kapsamında muhatap MEB tarafından engellilerin diğer kişilerle fırsat eşitliği temelinde ortaöğretimden faydalanabilmesine yönelik olarak gerekli sınav tedbir hizmetlerinin öngörüldüğü değerlendirildiğinden başvuru dilekçesinde yer alan iddialar hakkında ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

25/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>